

Сад тир адрес ава

Дагъустан Республикадин военный комиссариатди хабар гузайвал, Россиядин Президентди 2022-йисан 21-сентябрди акъудай Указдал асаслу яз, мобилизациядай чпиз аскервили кьуллугьдал эвер ганвай ксариз чарар ракурун патал почтадин сад тир адрес кардик кутунва. ИкI, чарар ва чпин заланвал кьве килограмм-див кьведальди тир бандеролар «Россиядин почтадай» агъади хъ галай адресдиз ракуриз жеда: 103400, Москва-400. И чIавуз гъагI аскердин тIвар, фамилия, бубадин тIвар ва ада кьуллугъзавай аскервили часть кьалурзава.

РД-дин АХЦЕГЪ РАЙОНДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ГАЗЕТ

ЩИШИ ДУЬНЬЯ

Ахтынская районная общественно-политическая газета

“НОВЫЙ МИР”

1928-йисалай акъатзава. №49 (8861), арбе. 7-декабрь, 2022-йис.

Къимет 10 манат

12+

РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА СОВЕЩАНИЕ

Райондин кьиле акъвазна чIугур гъакъисагъ зегъметдай адаз сагърай лагъана

Даш АЛИЕВ

6-декабрди райондин активдин нубатдин совещание, сифте гаф рахуналди, депутатрин Ахцегъ райсобранидин председатель Абдул-Керим Палчаева ачухна. Ада хабар гайивал, Ахцегъ райондин кьил Осман Магъмудович Абдулкеримов вичин хушуналди кIвалахдилай элячIнава. И месэладин гъакъиндай кье, 6-декабрди, эверай райсобранидин заседанидал ада вичин кьетIи фикир раижна. «Ахцегъ район» МР-дин кьилин везифаяр вахтуналди, яни сечкияр тешкилдалди, Вадим Абдулхаликович Агъасиева тамамарзава. Ахпа гаф О.М.Абдулкеримова къачуна.

– Гъуьрметлу юлдашар, эхъ, кье зун жуван хушуналди райондин кьилин везифайрикай кьерех жезва. За жуван бахтлу ксарикай сад яз гъисабзава, вучиз лагъайтIа халкъди, республикадин руководстводи зал зурба тарих авай, гъар жуьре рекъерай лайихлу гзаф ксар акъатай, Советрин Союздин Игитар тир В.Эмировани Гъ.Алиеван, зегъметдин Игит С.Ферзалиевдин, РФ-дин Игит Энвер Набиеван (вирибурун тIварар кьадач) ватан Ахцегъ район ихтибарна ва ихтибардиз зун вафалу хъана. Куь куьмекдалди и четин макъамда 9 йисан кьене чалай алаатай 30-40 йисуз тахъай хътин еке крар бажармишиз алакна: кар алакъдай пешекаррин команда яратмишна, цийи школяр-

ни, аялрин бахчярни, футболдин майданарни, гъатта Кьиблепатан Дагъустанда авачир хътин зурба спорткомплексни эцигна, куьчяр асфальтламишна, вири школяр ва РДК-дин дарамат капитальныйдаказ ремонтна... Виридаз акъазва, зун михидаказ ва намуслудакъ кIвалахиз, Ахцегърал виликан машгъурвал хкиз, ам шегъердиз ухшамишиз хъийиз алахъна. Авайвал лагъайтIа, зи фикирдик кваз акакъ тавур анжах са кар ама: Рутулай цийи водопровод гъана хъиз, Ахцегъар хъвадай михи целди тамамвилелди таъминарун. Хиве къазва хъи, гъа кардани за куьмек хъийида.

Халкъдин яшайишдин метлебдин важиблу и вири месэлайра заз куьмекар гайи кьиле райсобранидин председатель Абдул-Керим Нажмудинович аваз депутатрин корпус, Ахцегърин Жуьмя-мискIиндин имам Гъажи Абдулашим, заз сифте йикъалай камаллу

меслятчи хъайи Алмас Исмаилович, АНО «Возрождение» фондунин председатель Къардаш Гъарунович, агъсакъалрин Советдин председатель Къеземер Мирзаевич (вирибурун тIварар кьадач) пара кьадач сагърай!

Гъуьрметллубур, вичин вахтунда зун жуван хушуналди райондин кьилин четин ва жавабдар кьуллугъдал атана ва кье жуван хушуналди, рикIе буржи тамариз алакьунин гъиссер аваз хъфизва. Санлай къачурла, Ахцегъар ва ахцегъвиар, гъакъикъатдани, гъавурдик квай, къанун-къайдадиз табий, авур хъсанвал чир жедай, медени, зегъметкеш жемат тирди заз тескик хъана. Нагагъ завай хъайи са кьелет аватIа, са нин ятIани кефиник бизнесуздаказ хкIун хъанатIа, гъил къачу.

Осман Магъмудовичакай, адан 9 йисан кIвалахдин негъайрикай хуш келимаяр гъаз трибунади хъ председател Къ.Къеземеров, искуствойрини школадин директор М-З. Гъажиев, Ахцегърин 3-школадин директор М.Рамазанова, райондин Общественный палатадин председатель А.Исмаилов, зегъметдин ветеран А.Шуаев, райондин дишегълийрин Советдин председатель Т.Мусагъова, райондин культурадин Управленидин начальник Къ. Гъаниева ва маса юлдашар экъечIна. Абуручпин ва вири районгълийрин патай О.М.Абдулкеримов заз сагърай лагъана.

2002-2004-йисара ада «Хрюгский» СПК-дин председателвал авуна.

2004-йисуз «финансар ва кредит» пешедай финансин ва праводин Институт куьтягъайдалай кьулухъ О.М.Абдулкеримова РФ-дин МНС-дин РД-да авай 20-нумрадин районрин аралух инспекциядин буржар къайдаламишунин рекъай отделдин начальникдин заместителвиле кIвалахна. 2006-йисан июндилай адакай Россиядин ФНС-дин РД-да авай 1-нумрадин МРИ-дин руко-

водителдин заместитель хъана. 2007-йисалай ам гъа и идарадин начальниквиле тайинарна.

2007-йисуз О.М.Абдулкеримов «юриспруденция» пешедай Южный федеральный университет-дик (Ростов шегъер) экечIна. 2009-йисан майдин вацра ам Дагъустан Республикадин Гъукуматдин Кьилин куьмекчивиле тайинарна. 2013-йисан октябрди О.М.Абдулкеримов «Ахцегъ район» МО-дин кьилин кьуллугъдал хкъагъна. Эвленмиш хъанва, ада кьве аялдиз тербия гузва.

«Сад тир Россиядин» 21 йис: партиядин итижар инсанрин итижар я!

Алай йисан 1-декабрди «Сад тир Россия» Вири-россиядин политический партия тешкилайдалай инихъ 21 йис тамам хъана. Идахъ галаз алакьалу яз партиядин вири общественный приемныйра агъалияр къабулунин рекъай Декадаяр кьиле тухуда. Москва шегъердин Думадин «Сад тир Россия» фракциядин членар тир депутатри кьейд авурвал, и партия уьлкведа политикадин кьилин кьуват жезва ва РФ-дин миллионралди агъалийри адан тереф хуьзва.

«Сад тир Россия» РФ-да, шаксуз, политикадин рекъай лидер я! Партиядин 21 йисан тарих – им вири Россиядин тарих я: адан кIвалахдин кьилин хилер чи уьлкве арадал хкун ва мягкем хуьн, алай аямдин политикадин системадин ва Россиядин парла-

ментаризмдин бине арадал атун я. «Сад тир Россия» Россиядин миллионралди агъалияр: жегъилар ва ветеранар, алимар ва духтурар, рабочий пешейрин инсанар ва яратмишдай интеллигенция, карчияр, гражданвили активистар саднава. Вичикай инал суьгъбет физвай партиядин мурадар уьлкведин гъар са агъали патал важибллубур ва гъавурда акъадайбур я. Абуруч чин милли лидер – Россиядин Президент Владимир Путина тайинарнава. Абурукай кьилинбур инсанрин таъмин дуланажагъ ва чи уьлкведин хизанрин агъваллувал хъсанарун я.

И партиядин вири къарарар ва инициативаяр гъакъикъатдани халкъдин патахъай къайгъударвалзавайбур я. Абурукай яз социальный метлебдин бюджет, россиявийрин гъакъиндай къайгъударвал авун ва абурун тереф хуьн, вилик тухунин милли проектар кьалуриз жеда. Са жизвини артуханвал квачиз тескиязариз жеда хъи, партиядин итижар инсанрин итижар я. Инанмиш я хъи, «Сад тир Россия» политикадин партиядин яратмишдай зурба кьуватди уьлкведин абадвиле кьуллугъда.

«Сад тир Россиядин» 21 йис тамам жезвай юкъуз «Ахцегъ район» МР-дин администрациядани агъалияр къабулунин Декада кьиле фида. Агъалияр йикъан сятдин 14:00 далай 17:00 дал кьведальди къабулда.

Местная общественная приемная Всероссийской политической партии «Единая Россия» в МР «Ахтынский район» находится по адресу: 368730, Республика Дагестан, Ахтынский район, улица Байрамова 1.

График

приема граждан Ахтынским местным отделением общественной приемной ВПП ДРО «Единая Россия» на декабрь 2022 года

1. Абдулкеримов О.М. – глава МР «Ахтынский район» – 01.12.2022, 14:00.
2. Палчаев А.К.Н. – председатель Собрания депутатов МР «Ахтынский район» – 01.12.2022, 14:00.
3. Мурсалов М.С. – главный врач ЦРБ Ахтынского района – 02.12.2022, 14:00.
4. Агасиев В.А. – заместитель главы МР «Ахтынский район» – 05.12.2022, 14:00.
5. Ахмедова Ф.А. – врио заместителя главы МР «Ахтынский район» – 06.12.2022, 14:00.
6. Гаджиев А.Г. – начальник

- УСХ МР «Ахтынский район» – 06.12.2022, 14:00.
7. Ганиева К.М. – руководитель УКСМПТ МР «Ахтынский район» – 07.12.2022, 14:00.
8. Азизов Ш.И. – руководитель УЖКХ «Ахтынский район» – 08.12.2022, 14:00.
9. Моллалиев С.Ф. – руководитель МБУ «УСЕЗ» МР «Ахтынский район» – 09.12.2022, 14:00.

Руководитель Ахтынского местного отделения общественной приемной ВПП ДРО «Единая Россия» Г.РАХМЕДОВ

Осман Магъмудович Абдулкеримов 1968-йисан 2-июндиз Ахцегъ райондин Хуьруьгрин хуьре дидедиз хъана. 1985-йисуз ам Волгоград шегъердин хуьруьн майишатдин институтдик экечIна. 1986-йисалай 1988-йисалди О.М.Абдулкеримова Советдин Армиядин жергейра кьуллугъна. Ахпа ада институтда кIелун давамарна. 1992-йисалай «Хрюгский» совхозда рабочийвиле кIвалахиз эгечIна. 1997-йисалай О.Абдулкеримовакай гъа и совхоздин директор хъана.

Ахцегъа – Гъ.А.Гъажибегован тІварунихъ галай конкурс

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Гъилевай йисуз чна лезгийрин машгъур алим (Дагъустанда филологиядин илимрин кандидат-вилидин дережа къазанмишай сифте кас), драматург ва общественный деятель Гъажибег Агъмедханович Гъажибегов дидедиз хъайидалай инихъ адан 120 йисан юбилей къейдзава (1902-1941). Латин гъарфарин бинедаллаз лезги алфавит тукъурай, 1927-йисуз Москвада «Лезги шаиррин эсерар» тІвар алаз лезги чІалал сифте ктаб акъудай, 1928-йисуз сифте яз дидед чІалал «Цийи дуънья» газет тешкилна, адан редактор хъайи баркаллу ахцегъвидин къамат чирикІера эбеди амукъда. Алимдин умуьрдинни яратмишунрин рехъ чирунин, жегъилар ватанпересви-

лин руьгъдаллаз тербияламишунин, абур дидед чІаланни литературадин месэлайрал ва милли журналистикадал желбунин муррадлди 30-ноябрдиз Ахцегърин В.Эмирован тІварунихъ галай 2-нумрадин юкъван чирвилерин школада адан юбилейдиз талукъ конкурс кьиле фена.

«Гъажибег Гъажибегов – лезги публицистикадин къагъриман!» девиз-лишандин конкурсдин тешкилатчияр Махачкъалада лезгийрин културадинни просвещенидин Алкъвадар Гъасан Эфендидин тІварунихъ галай Центр ва республикадин «Лезги газетдин» редакция яз, ам Ахцегъ райондин образованидин Управленидин, «Цийи дуънья» газетдин редак-

аялри (гъар са классдай – 1 аял, вири – 35) иштиракна. Журидин председатель РУО-дин начальник Халидин Эльдаров, членар – «Цийи дуънья» газетдин килин редактор Дашдемир Шерифалиев, РУО-дин ИМЦ-дин начальник Заира МутІалибова, ИМЦ-дин методист Иълмара Велиева.

Аялар кІвалахдив эгечІдалди вилик (абур Махачкъалада ракурнавай 25 суалдиз жаваб гана кІанзавай) Гъажибег Гъажибеговакай ва конкурсдин шартІарикай РУО-дин начальник, педагогвилин илимрин кандидат Халидин Эльдаров рахана. Манийвал тахъун патал кьилдикилди ацукънавай аялрилай конкурсдин тапшуругъар зур сятдин

циядин куьмекдалди хъсандиз бажармишна. Конкурса райондин школайрин 9-11-классрин

мудатда тамамариз алакьуналди, абур чпиз милли публицистикадай хъсан чирвилер авайди къалурна.

Негъада гъалибвилин 1-чка Къурукаларин школадин 9-классдин ученица Ханум Эльдаровади, 2-чка Ахцегърин 2-нумрадин школадин 11-классда кІелзавай Милана Агъмадовади ва 3-чка Ахцегърин 1-школадин 10-классда кІелзавай Ханум-султан Генжалиевади къуна. 1,2 ва 3-чкаяр къур абур лезгийрин културадинни просвещенидин Алкъвадар Гъасан Эфендидин тІварунихъ галай Центрдin (директор М.И.Ибрагъимов) патай талукъ тир дережадин дипломризни 7, 5 ва 3 агъзур манат пулдин пишкешриз лайихлу авуна.

Чна чи школадал дамахзава

Лумунат АГЪМЕДОВА

Луткунрин хуьр, агъалийрин къадардал атайла, Ахцегъ районада къвед лагъай хуьр я. Эхиримжи йисара ина хъсанвилехъ дегишвилер хъанва. Месала, шаз девирдин истемисунрив къур мини-футболдин майдан ва ял ядай парк эцигна. Икъван чІавалди, хуьруьн аялри 1928-йисуз эцигнавай куьгъне, дарискъал дараматда пуд сменада чирвилер къачузвайтІа, алай йисан 1-сентябрдиз Луткунрин хуьре иллаки шадвили мярекат кьиле фена. Республикадин «Образование вилик тухун» госпрограммадин сергъятраваз 400 ученикдин чка авай, 5 корпусдикай ибарат, шко-

ладин зурба дарамат эцигна. Гила ина гъам муаллимриз кІвалахун ва гъам аялри дурумлу чирвилер къачун патал герек тир вири шартІар яратмишнава. Школада исятда 340 аялди кІелзава, ибурукай 45 аял цийиз кІелиз чирзавай сад лагъай

классдин ученикар я. Зун умудлу я хъи, чи хуьре школадин дарамат хъиз, бицІекар патал аялрин бахчадин хъсан са дараматни эцигда. Къуй Луткунрин хуьре аялриз хъсан тербия ва ерилу чирвилер къачудай тарифлу шартІар хъурай!

Дагъустанда туризм вилик физва

ЧИ КОРР.

СКФУ-дин эксперттин дестеди Кеферпатан Кавказдин федеральный округдин, гъа жергедай яз Дагъустан Республикадин туриствилин индустриядин еке ахтармишун кьиле тухвана. Каспий гъулуьн кьерехда авай цийи курортдикай региондин туриствилин хиле кьилинди жада. Идан гъакъиндай Кеферпатан Кавказдин федеральный университетдин информацийдин ва общественностдихъ галаз алакъайрин рекъай Управлениди хабар гана. Гъа икІ, СКФУ-дин маркетингологрин рабочий дестеди РД-да туриствилин индустрия вири патарихъай ахтармишна. И вахтунда туриствилин ресурсриз ва игътияжриз анализ гана, гъакІни туризмдин ва мугъманпересвили хилер вилик тухунин рекъер тайинарна.

Эксперттин гъисабралди, Дагъустандихъ вири патарихъай къулай шартІар, чими гъуьл, тІебиатдин ва културадинни тарихдин объектар ава. Абуру туризмдин вири жуьреяр вилик тухун патал инсанар чпел желзава. Республикада тІебии сагъламардай ва рекреационный ресурсар ава. Абурун бинедаллаз санаторно-курортный къурулуш яратмишнава. Дагъустанда 2022-йисан эхирдалди 434 санаторно-курортный идара ава. Абурукай «Дагъустан», «Каякент», «Каспий», «Къизилдин къумар», «Чайка», «Ахъгъ», «Берикей» ва хейлин масабур виридалайни машгъурбур я. Акуша районада авай «Чиндирчеро» тІвар алай дагъдин лыжайрин курортдихъ лап еке машгъурвал ава. Културадинни ял ядай метлебдин идараяр 5 госмузейдикай, концертар гудай 11 залдикай ва 12 театрдикай ибарат я. Республиканин территорияда федеральный метлебдин културадин ирсинин 1933 объект, региондин метлебдин тарихдин ва архитектурадин 4514 памятник ва тІебиатдин 306 объект ава.

– Дагъустан къенепатан туризмдин машгъур терефрикай сад я. 2022-йисуз ада 1,5 миллиондив агакъна туристар къабулна. Пешекаррин фикирдалди, алай йисуз республикадиз саки 2 миллион турист къведа. Йисан вахтунда туриствилин операторрин къадар саки 2 сеферда артух хъана. Идани республикадиз къвердавай гъаф туристар атуникай лугъуза, – баянар гана эксперттин рабочий дестедин руководитель, СКФУ-дин инновационный инженериядин ва мугъманпересвили технологийрин факультетдин декан Елена Семеновади.

– Туризмдин гъар жуьреяр ви-

лик фин республикадин конкурент-вилин артуханвал я. СКФУ-дин экспертти винел акъулд авурвал, ял ядай жуьреяр хкъадайла, 41 % мугъманриз културадинни чирвилер къачудай туризм, 18 процентдиз сагъламардай ва 38 % мугъманризни пляжрин ял ягъун бегенмиш я. Республикадин килигуниз лайихлу асул чкаяр агъадихъ галайбур я – Сулакдин каньон, Къарадахдин теснина (дар ара), Сары-Кум Бархан (къумадин тепе), «Нарын-Кала» кьеле, Гамсуль, Кубачи хуьрер, экраноплан «Лунь». Регионда туризмдин културадинни чирвилер къачудай маршруттин умуми къадарди 70 далай гъаф тешкилзава, – кьейдна Елена Семеновади.

Алай вахтунда республикада Каспий гъулуьн кьерех вилик тухунин проекдикай туризмда асулди хъанва. 2022-йисан августдиз Ростуризмди Дагъустанда цийи курорт яратмишунин тапшуругъ гана. Вичин инфраструктурадин дережадиз килигайла ам Сочидив гекъигиз жада. Проектдин бюджетни 5 миллиард доллардиз барабар я. СКФУ-да кьейдна хъи, Дагъустандин туриствилинни рекреационный комплекс жележегда вилик тухун патал мугъманханаяр, рекъер, коммуникацияр эцигуниз хейлин инвестицияр герек я. Гъавилий туризмдин ва ял ягъунин цийи жуьреяр ишлемишна кІанда. Ингъе абур:

- туризмдин ва мугъманперес-вилин хиле кІвалахдай цийи чкаяр яратмишун;
- республикадин экономикадиз инвестицияр желбун;
- туризмдин сервисдин дережа хкъажун ва ам кадрийралди таъминарун;
- тарихдин архитектурадин среда арадал хкун.

Алава хъийин, республикадин Минтуризмдин делилралди, 2018-йисуз Дагъустандиз 700 агъзур касдив агакъна туристар атана. 2019-йисуз абурун къадарди 850 агъзур кас, 2020-йисуз 840 агъзур кас тешкилна, 2021-йисуз лагъайтІа, республикадиз 1,1 миллион касдив агакъна туристар атана. Алай йисуз и рекъемди гъеле 1,5 миллион касдилай гъаф тешкилзава.

КОРРУПЦИИ – НЕТ!

Что такое взятка?

Коррупция – это угроза обществу и государству, это явление которое наносит ущерб полному и всестороннему развитию любого общества.

Взяткой являются предметы – деньги, в том числе валюта, банковские чеки, ценные бумаги, изделия из драгоценных металлов и камней, автомашины, квартиры, дачи и загородные дома, продукты питания, бытовая техника и приборы, другие товары, земельные участки и другая недвижимость.

Услуги и выгоды – лечение, ремонтные и строительные работы, санаторные и туристические путевки, поездки за границу, оплата развлечений и других расходов безвозмездно или по заниженной

стоимости, поездки за границу, оплата развлечений и других расходов безвозмездно или по заниженной стоимости.

Взятка явная – взятка при вручении предмета, которой должностному лицу взяткодателем оговариваются те деяния, которые от него требуется выполнить немедленно или в будущем.

Взятка завуалированная – ситуация, при которой и взяткодатель, и взяткополучатель маскируют совместную преступную деятельность под правомерные акты поведения: передача денег якобы в долг, заключение фиктивных трудовых договоров с выплатой зарплаты, взяточнику или указанным им лицам (родственникам, друзьям и т.д.).

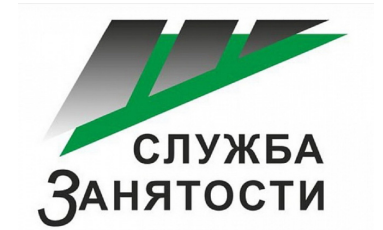
Россияда 2-чка кьунва

Дагъустанди дубгъудин бегъерар кIватI хъувунин рекъай Россияда 2-чка кьунва. Мелиорация вилик тухуни хъсан бегъерар вахчуниз таъсирзава. Идан гъакъиндай РД-дин Гьукуматдин Председатель Абдулмуслим Абдулмуслимова Дагъустандин Кеферпатан зонада хуьруьн майишатдин производство вилик тухунин месэлайрай кьиле фейи совещанидин вахтунда лагъана. Ада гъакIни къейдна хьи, уьлкведи куьмек гунин серенжмар себеб яз, 2013-йисалай регионда дубгъучивал кIвачел ахкъалтиз башламишна.

«Амма республикадин руководство 2019-йисуз РД-дин бюджетдай куьмек агакьарунин кьарарди дубгъучивал вилик тухуниз виридалайни гзаф таъсирна. И вахтунда мелиорациядин комплекс вилик тухуниз 500 миллион манат чара авунай, 2020-йисуз лагъайтIа, 300 миллион манат. И такьатрин асул пай (73 %) майишатрин кьенепатан мелиорациядин сеть капитальный ремонтдай акъудуниз ва дубгъучивилин инженерный цийи кьурулушар эцигуниз серфна. Вири саналди 10 агъзур гектардилай гзаф дубгъучивилин цийи инженерный кьурулушар эцигнава ва саки 20 агъзур гектарда абур цийи хъувунва. Дубгъучивал вилик тухунин рекъай кьиле тухузвай кIвалахди республикадиз цазвай майданрин кьадар 30 агъзур гектардив агакьардай ва уьлкведа дубгъудин бегъерар кIватI хъувунин рекъай инанмишвилелди 2-чкадал экъечIдай мумкинвал гана», – къейдна премьерди.

Вниманию безработных!

ПАО «Курганский машиностроительный завод» один из лидеров оборонно-промышленного комплекса РФ. В условиях обострившейся политической обстановки, когда идет специальная военная операция, на предприятии ПАО "Курганмашзавод" сохраняется необходимость массового привлечения трудовых ресурсов. Сегодня в ПАО ощущается нехватка специалистов основного производства и вспомогательных служб.

Компенсация жилья гарантируется, возможна работа вахтовым методом. Желающих получить более подробную информацию с целью трудоустройства в ПАО «Курганмашзавод» просим обратиться в наш Центр занятости по адресу: **с.Ахты, ул.А.Байрамова 4, телефоны: 55-65-17; 8(3522)471499.**

ВИ РУХВАЯР, ДАГЪЛАРИН УЪЛКВЕ!

Гъакъисагъ зегъметдиз – лайихлу къимет!

М.НАРИМАНОВ

Ахцегърин баркаван чили Ватандиз гзаф кьадар машгъур инсанар ганва. Лезгийрин машгъур художник, скульптор, Россиядин художественной академиядин член-корреспондент, Россиядин образованидин академиядин (Санкт-Петербург шегъер) Смольный институтдин искусствойрин кафедрин профессор Шериф Шагмарданович Шагмарданов абурукай сад я. Зегъметда кьазанмишнавай виниз тир агалкъунрай ам Дагъустан АССР-дин искусствойрин лайихлу деятель (1985), Россиядин Федерациядин лайихлу художник (2011), Дагъустан Республикадин халкъдин художник (2017) лагъай гъуьрметдин тIварариз лайихлу хъанва.

Ингъе гила ада нубатдин агалкъун кьазанмишнава. Ш.Шагмарданов Россиядин художественной академиядин президент З.К.Церетелидин, гъакI художественной академиядин членрин кьулар алай Гъуьрметдин грамотадиз лайихлу хъанва. И шабагъдиз ам Россиядин културадин ва искусстводин абадвал патал кьакъан бегъерлувал аваз зегъмет чIугунай ва РФ-дин художественной академиядин вилик кьетIен агалкъунрай лайихлу хъана. И лишанлу вакиадиз талукъ яз банкетни кьурмишнавай. Кьилди кьачуртIа, Россиядин художественной академиядин президент З.К.Церетелиди ганвай Гъуьрметдин грамотада кхъенва:

Играми Шериф Шагмарданович! Россиядин художественной академиядин яратмишунрин вири коллективдин, Президиумдин ва живописдин Отделенидин ва кьилди жуван патай кьез юбилей рикIин сидкъидай мубаракрай. Куьн монументальный искусствода жув лап хъсандиз кьалурнавай гзаф терефрин бажарагъ, вижевай художник я. Куьне яратмишунрин диапазондин гегъеншвал, жуван художниквили итижрин ва мумкинвилерин гзаф терефар кьалурналди, живописдин, скульптурадин гьар жуьре жанрайра кIвалахзава. Яратмишунрин кьатIунрин кьетIен кьилдинвили, милливили ва гъа са вахтунда алай аямдин кьаматри, кьенин йикъан еришар гьисс авуни куь кIвалахриз тикрариз тежедай ва чпиз хас лишанар гузва.

Куьн саки 20 монументальный кIвалахдин, гъа жергедай яз Махачкъалада авай балкIандал алай «Ватан хуьзвайди» памятникдин (ам Россиядин виридалайни хъсан эсеррин кьизилдин фондуна гъатнава), Дербентда авай балкIандал

алай «Миротворец» памятникдин, «Хажалат чIугвазвай диде» тIвар алай мемориальный комплексдин, гъакIни И.И.Бецкийдиз ва «Святой Татианадиз» эцигнавай памятникрин автор я.

За кьез, играми Шериф Шагмарданович, зегъметда кьазанмишнавай агалкъунар ва юбилей рикIин сидкъидай мубаракзава. Къуй кIвалахда куь гъевеслувал ва шадвал артух хъурай. Къуй куь яратмишунар гележегдани гуьзелбур ва мергъяматлувал авайбур яз амуькрай. Куь уьмуьрда лагъайтIа, гележегдани бахтлувал ва виридан патай гъуьрметлувал амуькрай.

Чи ватанэгъли Шериф Шагмардановичав лайихлу шабагъ вахкунихъ галаз алакьалу яз, «Ахцегъ район» МР-дин кьил О.М.Абдулкеримовани машгъур художникдиз и агалкъун мубаракнава. – Гъуьрметлу Шериф Шагмарданович! За кьез лайихлу шабагъ гун рикIин сидкъидай мубаракзава. Кьез кьакъан пешекарвилей, куьтягъ тежедай гъевеслувилей ва хъянавай кардиз вафалувилей кьетIен чухсагъулвилей гафар лугъуз кIанзава. Куь гъа-мишан яратмишунрин жагъурун чи республикадин културадин виридалайни хъсан адетар хуьнихъ ва артмишунихъ рекъе тунва. Къуй кьвехъ пешекарвили цийи гъалибвилер ва яратмишунрин гзаф йисар, куьтягъ тежедай энергия, тайинарнавай планар кьилиз акъудунин карда агалкъунар хъурай! Кьвехъ ва Куь балайрихъ чандин сагъвал, хушбахтвал ва саламатвал хъурай! Гъуьрметдивди «Ахцегъ район» МР-дин кьил О.М.Абдулкеримов, – къейднава райондин кьилин тебрика.

Чна райондин вири агъалийрин ва чи газетдин редакциядин кьуллугъчийрин тIварунихъай чи ватанэгъли Шериф Шагмарданович Шагмардановаз зегъметда кьазанмишнавай нубатдин агалкъун ва юбилей рикIин сидкъидай мубаракзава ва адахъ чандин мягкем сагъвал, кIвалахда мадни виниз тир агалкъунар ва уьмуьрда таъминвал хъана кIанзава.

Лув гудай машин

Китайдин «XPeng» тешкилатди туькIуьрнавай лув гудай машин синагъдай акъуднавай видео интернетдин майданра пайда хъанва. Идакай «NewAtlas» чешмеди хабар гана.

Муьжуд ротор алай улакъ цавуз хкажна ва ада лув гунин тегъер кьалурна. Синагъдай акъудунин серенжемдин вахтунда тешкилатдин инженерри машиндивай лув гуз ва хъуьтуьлдаказ чилел

ахцукъиз жезвайди кьалурна. Пешекарри двигателрикай сад кьайдадикай хкатай дуьшуьшда кIвалахдай тегъерни ахтармишна.

Къейдзавайвал, автомобилдин заланвал 1936 килограммдиз барабар я. Адан кузов адетдин автомобилдинди я. Тешкилатдин векилри автомобилдивай гьикъван яргъаз лув гуз жедатIа ва адахъ маса гьихътин мумкинвилер аватIа ихтилатнавач.

Йисан кIвалахдин нетижаяр кьуна

Руслан СУЛЕЙМАНОВ, «Женгинин стхавал» тешкилатдин Ахцегъ райондин отделенидин председатель

И мукъвара, 29-ноябрдиз, «Женгинин стхавал» тешкилатдин Ахцегъ райондин отделение кардик кваз са йис хъана. 2022-йисуз райондин «Женгинин стхавал» тешкилатдин райотделениди сиясатдинни политикадин, гуманитарный куьмекдин ва шеф-вилини кIвалахдин, яшайишдин ва правовой жигъетдай агъалийрин тереф хуьнин, тарихдин память рикIел хуьнин рекъерай бегъерлу кIвалах кьиле тухузвай. Райондин отделение ачухай са йисан вахтунда Дагъустандин женгинин стхавилин сайтда 50 далай гзаф макъалаяр чапнава. Райондин «Цийи дубъня» газетдин чинра лагъайтIа, чи кIвалахдин гъакъиндай 7 макъала чапнава.

Чи райондин «Женгинин стхавилин» отделенидин членри района ва республикада кьиле тухузвай серенжмар активвилелди иштиракна. За «Ахцегъ район» МР-дин руководстводин вилик афгъан дьведин активный иштиракчи, вичихъ «Яру Гъед» орден авай Нияз Велиеван кьамат

эбеди авунин мураддалди, адан тIвар КьакIарин хуьруьн «Орленок» аялрин бахчадиз гунин месэла эцигна. Чна уьлкведин Президентди махсус военный серенжемдин ва тамам тушир военный мобилизациядин тереф тамамвилелди хуьзва.

Къведай йисуз райондин отделениди агъалийрин арада кьиле тухузвай гъавурдик кутунин кIвалахдин менфятлувал хкажна кIанда. Им, сифте нубатда, ветеранрин ва жегъилрин арада кьиле тухузвай кIвалахдиз талукъ я. Чна чи уьлкведин политикадин тереф гележегдани хуьн ва инсанар адан гъавурда тун давамарда.

Проведена разъяснительная работа

Марина МУРСАЛОВА, начальник отдела Кавказского межрегионального управления Россельхознадзора, заслуженный работник сельского хозяйства РД

Кавказским межрегиональным управлением Россельхознадзора в ноябре 2022 г. обнаружено более 245 тонн зараженной растениеводческой продукции, прибывшей из Азербайджана и Ирана.

Кавказским межрегиональным управлением Россельхознадзора в ноябре 2022 года проконтролирован ввоз в Российскую Федерацию более 50779 тонн свежих овощей и фруктов. В зону ответственности управления по месту доставки на СВХ «Виадук» и железнодорожную станцию Дербент поступило из Азербайджана, Ирана более - 7896,8 т овощей (томаты, перец, салат, лук, баклажаны и т.д.) и 31304,2 т фруктов (яблоки, грант свежий, хурма, киви и т.д.).

Так, госинспекторами Кавказского межрегионального управления Россельхознадзора в 17 товарных партиях растениеводческой продукции обнаружено карантинные вредные объекты, прибывшие из Азербайджана и Ирана. В числе обнаруженных оказались 4 товарные партии томаты свежие в количестве – 68,0 тонн, яблоки – 14,9 тонн из Азербайджана, 6 товарных партий подкарантинной продукции: салата «Айсберг» и латука в количестве – 78,0 тонн, 5 товарных партий перца свежего

– 79,9 тонн и 1 товарная партия цветы мальвы засушенные – 4,8 тонн из Ирана. Общий объем зараженной продукции, составил более 245,6 тонн.

Зараженная растениеводческая продукция была обнаружена на складе временного хранения ЮТТ СВХ «ВИАДУК». Продукция следовала из Азербайджана и Ирана в Российскую Федерацию. Основанием для подтверждения стало заключение Дагестанского филиала ФГБУ «ВНИИКР», которое подтвердило факт выявления карантинных вредных объектов в подкарантинной продукции - южноамериканской томатной моли (Tuta absoluta Povolny), западного (калифорнийского) цветочного трипа (Frankliniella occidentalis Perg.), восточной плодоярки (Grapholitha molesta) и повилика (Cuscuta spp.).

С участниками ВЭД проведена разъяснительная работа по недопущению нарушений Международных требований Российской Федерации.

100 йисан яшарин сир

Америкадин Ньюарк шегъерда яшамаш жезвай, 100 йис тамам хъанвай дишегълиди вичин уьмуьрдин яргъивилин сир ачухна. «Newark Post» газетдин делилар «Лента.ру» сайтди раижна.

Дишегълиди къейдзавайвал, ам садрани ахлакъсуз ва пис

крарал машгъул хъанач. «Сагъламвал хуьн патал за са гьихътин ятIани кьетIен крар ийизвач. Вуч гъатзаватIа, гъам незва за», – лагъана яшлуда.

Адан гафаралди, кьил какадардай тапшуругар гъялунал машгъул хуьни адан кьанажагъдин хчивал хуьзва.

М.М.МЕГЪАМЕДОВ

И йикъара чав чулава хабар агакьна. Къудкъанни ципуд йи-сан яшда аваз вич Россиядин Федерациядин Зегьметдин Игит лагъай къакъан тIварцIиз лайихлу хъайи РД-дин Госсоветдин гъуь-

рметлу председатель Мегъаме-дали Мегъамедович Мегъамедов рагъметдиз фена. Идахъ галаз алакьалу яз чна Мегъамедали Мегъамедовичан хизандиз ва мукьва-къилийриз, ам чидай ва ам кIани вирибуруз рикIин сид-къидай башсагълугъвал гузва. Камаллу ва зегьметдал рикI алай а касдин тIвар чи рикIера ва чи республикадин тарихда гъамиша-лугъ яз амукьда.

Мегъамедали Мегъамедович Мегъамедова чи республикадиз эсиллагъ регъятди тушир девирда руководство гана. Къейдин, адан еке камаллувал, тежрибалувал ва инсанвилин къакъан маса ерияр себеб яз Дагъустанда ислягъвал ва меслятвал хуьз алакьна.

А.С.МУСАНАБИЕВА

Са къадар вахт идалай вилик Каспийск шегьердин гъурметлу агъали, чи ватангъли Айтишат Садикьовна Мусанабиева рагъ-метдиз фена. Ада вичин умуьр педагогвилин зегьметдиз бах-шна. А.С.Мусанабиевадикай Ка-спийскдин 7-нумрадин СОШ-дин сифте директор хъана. Советрин девирда ам КПСС-дин обком-дин, окружкомдин, горкомрин ва райкомрин пленумрин член-виле, зегьметчийрин депутатрин Махачкъаладин, Каспийскдин, Ахцегьрин советрин депутатвиле хкъагъна. А.Мусанабиева хейлин йисара Каспийск шегьердин ди-шегьлийрин Советдин президи-умдин кьиле хъана.

Ам гъаки Каспийск шегьердин агъсакъалрин советдин членни тир. А.С.Мусанабиевадихъ гъу-куматдин наградаяр: «Знак по-четадин» кье орден, Ватандин Чехи дяведин йисара гъакъсагъ зегьметдай медалар авай. Адаз ДАССР-дин Верховный Советдин

Президиумдин гъурметдин грамо-тани ганвай. Айтишат Садикьовна-дин къилихриз масадан патахъай къайгъударвал авун, дуьзвал ва гражданвилин къакъан сенгер хас тир. Райондин «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин къуллугъ-чийри Айтишат Садикьовнадин хизандиз ва мукьва-къилийриз, дериндай хажалат чуьгуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хъурай вичиз!

Чир хъун хъсан я

– Сенжефил иммунитет хка-жун патал гзаф хийирлу шей я. Ада гъакини мекъивилин азаррикай хуьда, стрессар хъайи дуьшуьшра куьмекда, бедендик квай зарар гуз-вай шейэр хкудда, ратарин кIвалах хъсанарда. Ам хамунин, жигеррин, туьгуьнин хтунин, цумаруфдин азарар патални гзаф хийирлу я. Ам икI гъазурда: 1/4 чайдин тIуруна авай сенжефилдин регъвенвай дувулрал са истикан ргъазвай яд илична, 10 декъикьада тада. Ахпа адак са тIмил лимон ва вирт хуь-куьрна, ишлемишда.

– Шекердин азар авайла ва

дамарра ивидин гьерекаат хкаж хъанвайла, хуьрекдин кве тIуруна авай жумун пешерал, са истикан яд илична, 15 декъикьада цIал эцигна ргада. Ам йикъа пуд се-ферда, фу нез 30 декъикьа амайла, хуьрекдин са тIуруна авайди иш-лемишда.

– Мадни дамарра ивидин гьерекаат хкаж хъанвайла, ке-лемдин пуд пеш, са кIунчи пе-трушка, 4-5 газар, цилерикай миънавай ичинин са пад куь-луь авуна, миже хкудна, са се-ферда хъвада. Им йикъан къадар я. Сагъарунин курс – 10-12 югъ.

2023-ЙИСАН I-ПАЙ ПАТАЛ

«ЦИЙИ ДУЬНЯ» ГАЗЕТ КХЫЗ БАШЛАМИШНАВА

Ругуд варз патал почтадай газет кхьинин кьимет 285,84 манат я.

Редакциядай ва я киоскдай квевай чи газет 200 манатдай кхъиз жеда.

Играми районгълияри! Чна квез хайи «Цийи дуьнья» кхьиниз эверзава.

Чи реквизитар: ИНН - 0504007157, КПП - 050401001, Р/СЧЕТ - 4070181700001000026, Л/СЧЕТ - 2003Ш29490 БИК - 048209001

Цийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:

Администрация

Ахтынского района

Республики Дагестан

Главный редактор

Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:

368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора

8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:

newworld1928@mail.ru

Гьемдуллагъ БАБАЕВ,

РД-дин культурадин лайихлу работник

Чи райондин дагълух хуьрерикай

халкъдин сиверай талбаярни алхишар квай

тарихдин цIарар кIватI хъууна кхъена

Ватан Ахцегъар

(Советрин уьлкведин азгар вахтар)

Булзава емиш гегьенш багълара, Лацан суьруьяр гуьзел дагълара, Гъавилай тариф ава яргъара, Къегъал рухвар хъана чаз чешне!

Припев:

Нурлу я чи, гурлу я чи, Ватан Ахцегъар, Зегьметдалди, гъурметдалди масан Ахцегъар. Ачух я чаз берекатдин майдан, Ахцегъар, Сагъламвилиз, яшайишдиз девран Ахцегъар!

Ахцегъа-Цагъ, цурун гетIе, пIагъ!..

Дадмишур касди тариф ийиз:

- пагъ!.. Самур вацIун ядшуьрбет яваллагъ, Дердериз дарман, уьмуьрдиз панагъ!..

Дуьньядин винел тIямлу-дадлу, Ихътин емишар, нихъ хъанатIа, лагъ?! - Ягъи душманрин галукъна чахъ агъ!

Къурана хъи чи дереяр, дагълар, БарбатI хъана гъаки, бегьерлу багълар! Ахцегъа ама бубайрин гъунар, Тешкил хъийизва Цуькверин сувар!

Хкаж хъана пак чилерни цавар, Нурлу Ватандин гъалиб хъжед тIвар!.. Самур дередин гегьенш май данар!..

Гъайиф, гъайиф, хайи ватан – Ушурар!..

ТIвар-ван авай берекатлу ерияр. Мелни мехьер, техил-де-не, ягълу-яван, малар-хипер, суь-руьяр! Кеф-кефие, бул берекат, кIватIиз девлет, авай гъурмет хуьруьн кьене, хийирар! Дула-нажагъ пак физвай вилик, гъам-хажалат квачиз рикIик! Къумбар тир, гъаки кефияр куьк! Зурама чун куьчарна хуьр Луткунрин ятахрал!.. Хана гуьгъуьл, хъана сефил, элкьуьрна кыл, магърум-на чун виждансузри, диде ватан, Ушурар!

Чемни ниси, къаймахни шур, Берекатлу хуьр тир Ушур, Бул суьруьяр, малар, хипер, Лепе гуз гъаки къуьлуьн

Гъар йисуз бул кIватI хъиз бегьер, Зегьметчийрин шад яз рикIер,

Гъалибчияр Ушурар тир, шуру некIер!

Чи хайи хуьр!..

Гъуьгъвезар тир буьркьуь кIекIер!

Саймаз къадай зегьмет, бегьер!.. Инкар ийиз къулайвилер, Кур хъана хуьр, экуь рекьер, Телеф хъана малар-хипер, Гъатна хуьре гъарай-эвер! Фикир туна куьч хъана хуьр! Пашман хъана чебни эхир, Цийи хъизва хуьре кIвалер, Газ, фонарар, шегьре рекьер! Тешкил хъийиз, рикIин гьиссер, Пак яйлахрин девлет, сирер!..

Авадан яз къе Луткунар!

«Луткунар! КIула фитер-кут-кунар!» (лугъудай виликрай)

Хкаж хъанва хуьруьн гъунар, Чешне къалуз агалкъунар, Артухзава берекатар, Машгъур меценат себеб яз, Вилик физва, къвез-къвез

Лап шегьердиз хъанва ухшар! Гъар са кIвалах тешкил ийиз, Халкъдин шадвал килин ийиз, Ава гъурмет, гузва кьимет, Девлетханов Жигерханаз, Генг девлетар артух хъурай! Шадвал-садвал, зегьмет-гъурмет, Вири рекьер кьени хъурай, Баркаван халкъ, бахтавар яз, Самур дере экуь хъурай!..

Грар!.. Саламат хуьх куьне кIарар!

Цазвай никIер: къуьлер, мухар, Якни бул тир, хуьзвай малар, Къвез-къвез хъсан жезвай

Гъалар, Артух жезвай хуьруьн девлет, Хкаж жезвай чпин гъурмет! Ахтармишиз хъана хевлет, Угърийри кар акваз, гъелбет, Яваш-яваш хана кIарар, Иблисри хъиз тухуз парар,

Тараш-талан тешкил хъана, Вири крар хешил хъана! Перестройка хъана себеб, Тарашчийрин килин метлеб, БарбатIна хуьр, вири крар, Гъатна кIула агъур парар, Терг хъана хуьр, хипер-малар, Цазни-къалгъан хъана чулар!

Арандиз куьч хъайи Хкемар

Сифте цана бул келемар, Мягкем кьуна дагъни аран, Тешкилна гъаки багъни бустан, Малар - хпер, цийи кIвалер, Югъ къандавай жез авадан, Сад - садалай хъана кIубан, Цийи хуьрел акъалтна чан! Къегъалар я куьн, Хкемар, Берекатлу хуьй къелемар, Бул емишрин куь тIямар, Теплицаяр, куь гъамамар, Артух хуьй куь мярекатар!, Мадни хкаж хуьй гъурметар!

ВикIегъ ксар я ялахъвияр!

Абурун девлет яйлахарни ятахар я! Дояркаяр къифле-къифле, Зегьмет чуьгуваз квачиз гьилле, Вири халкъдин рекье хъана, Чубанарни зарбачияр, Гъабурулайни кIвенкIве хъана, Артух ийиз хипер, малар, Дул къачудай меле хъана! Диде ватан, Ялахърин хуьр, Гъар йисуз гъаки абад ийиз, Техиларни цаз никIера, Девлет патал сир сад ийиз, Гъавилай абур кIвенкIве хъана! Якни, чIемни, ниси, къаймах, Яшайишдал ийиз дамах, Вири санал хъана уртах, Даим шад яз, хуьре хъана! Гъич санизни куьч тахъана, Дуланажагъдин рекье хъана.

Цуруз амач, вилик-дай хъиз, Цуругъар!

Хуьруьн кьене ахквзмач мад шулуьгъар, Къени ийиз никIер, багълар, кьурухар, Артух ийиз малар, хипер, булиз картуфар! Мергъаматлу кьиле тухуз гъаки

куьлуьгъар, И жергедай физва вилик, чешне къалуз, чи жегъилар!

КIватIиз девлет, шад яз, гъелбет, Хуьруьн кьене хъана гъурмет, Пак муьгъуьббат, тешкил ийиз, Гур суварар эркин ийиз, Авадан хуьй, мублагъ хъана

Диде Ватан, Гъар са йисуз берекатар кьур-миш ийиз, Даим къакъан хуьй, Цуругъар! Мярекатар, агалкъунар, куь шадлухар!.. Мадни вилик фий Цуругъар!

ИНДЕКС 63312

Газета «Новый мир» отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00.

Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ №